

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica štev. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrtletna . . . „ 1.—
Posam. štev. . . „ 0.10

Št. 13.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1910.

Leto V.

Dobički naših domačih podjetij.

Veliko tvornic in deloobratov po Slovenskem je že, bodisi od začetka, ali so pa pozneje postale akcijske družbe, to se pravi, da so njihovi lastniki tiste osebe, ki imajo akcije družb v rokah. Lovi lastnika, ki je danes Peter, jutri Pavel, pojutrišnjem Mojzes in čez en teden kak Habakuk ali Abraham. Akcije tvorijo same kot take kupčijsko blago. Njihova vrednost se vsak dan izpreminja. Fabriški direktorji morajo gledati na to, da dobe »akcionarji«, lastniki akcij, vsako leto velike dobičke. Zato tudi gledajo na to, da kolikor mogoče delavstvo slabo plačajo. Direktorji niso nič drugega kakor služabniki akcijskih družb, ki pa imajo za to, da delavce izžemajo, posebne nagrade poleg svojih mastnih plač in so tudi večinoma solastniki velikega števila akcij.

Čimbolj se združujejo podjetniki, timbolj so potrebna tudi delavska stanovska združevalna društva. Gledati bi morali med drugim tudi na to, da postanejo sčasoma solastniki svojih podjetij, da bodo tudi lahko odločevali pri upravi in da postanejo neposredno deležna dobička podjetja, ki mu prinašajo s svojimi žulji ogromne dobičke.

Akcije industrijskih podjetij nimajo vedno enake cene. Menjajo se vsak dan. Slovensko delavstvo cenam akcij težko sledi, ker je naše slovensko dnevno časopisje še tako nerazvito da ne objavlja niti poročil z borznih trgov o stanju domačih podjetij, dasi bi bilo to že zdaj nujna potreba, ko imamo Slovenci že zelo razvito denarno, žal, da v prvi vrsti samo denarno, organizacijo, medtem ko molze večina dobička na bančnem in tudi na industrijskem polju pri nas še ptujec.

Na bančnem polju imamo edino »Ljubljansko kreditno banko«. Po poročilih iz let 1906/07, 1907/08, 1908/09 dela z vplačanim akcijskim kapitalom 3.000.000 K. Na vsako akcijo se je vplačalo 400 K. Lastniki so dobili plačan dobiček, dividenda se mu pravi, leta 1906. 20 K, leta 1907. in 1908 pa po 24 K. Kdosigavedi kako veliko sicer to ni v primeri z dobički, ki jih delajo druge starejše banke, a 6 odstotkov je le več, kakor pa 4 ali 4½ % po hranilnicah.

Velikanske dobičke delajo zavarovalne družbe. Tržaška »Assicurazioni Generali« ima vplačane glavnice 3.780.000 K po akcijah v prvotni nominalni vrednosti 630 K. Dividende se je pa izplačalo leta 1906. 540 K, leta 1907. in 1908. pa po 600 K, torej malo manj kakor 100 %!

»Riunione Adriatica« v Trstu dela z glavnico 3.200.000 K. Na akcijo nominalne vrednosti 800 K se je izplačalo leta 1906. 230 K, leta 1907. in 1908. pa 250 K. »Vzajemna zavarovalnica« v Ljubljani, naše edino slovensko domače podjetje te vrste, naj se vsestransko podpira, ker dobro deluje in je zanesljivo podjetje.

Industrijske družbe po Slovenskem so večinoma v neslovenskih rokah, v kolikor se more to reči o kapitalističnih podjetjih, ki so mednarodna, kakor je trgovina mednarodna in ko so razne akcije danes še morebiti v rokah dunajskih, jutri pa že v newyorških, avstralskih, angleških, ruskih ali pa francoskih judov.

»Kranjska stavbna družba v Ljubljani« dela z vplačano glavnico 900.000 kron. Na vsako akcijo je vplačana 200 K. Lastniki so dobili leta 1906., 1907. in 1908. po 12 kron

od vsake akcije, torej 6 %. Družba je v nemških rokah, in sicer v rokah ponemčenih domačinov. Kratko: Sicer se kapital ne more strankarsko deliti, ampak naša stranka zelo veliko zida. Velikanska poslopja, kakor »Union«, Katoliška Tiskarna«, »Ljudska posojilnica«, cerkvene zgradbe, zgradbe kranjske dežele grade najcenejši ponudniki. Pravilno, pametno s stališča gospodarstva prizadetih, ampak v dobi socializiranja in zbiranja raztresnih članov družbe ravno po naši stranki vidimo, kaj se bo moglo v izpolnitev naše gospodarske moči še vse storiti, da ostane domač denar doma. Kranjska stavbna družba dela s primeroma nizkim kapitalom 900.000 K. Še vedno je preveč malodušnosti v vrstah naših gospodarskih politikov. Inicijativni in ameriško drzen je le eden, ki ga pa nočemo imenovati, tisti, ki je dal iniciativo za ustanovitev naše gospodarske organizacije. Premišljujte, ki imate gospodarsko moč v rokah in ojunajte se. Zgled: Kranjska stavbna družba in njena pravzaprav beraška glavnica 900.000 K!

Cementnotvorniška akcijska družba v Dovjah ima vplačane po glavnici 500 kron nominalne vrednosti delniške glavnice 3.000.000 K. Vsaka delnica je napravila v letih 1906—1909 po 30 K dobička.

»Stabilimento Tecnico Triestino« dela s temeljnimi akcijami po 6000 K in s prioritnimi akcijami po 500 K. Temeljne delnice po 6000 K so dobile leta 1906. dividende 60 kron, leta 1907. in 1908. pa vsako leto 120 K, prioritne delnice po 500 K pa leta 1906. 30 kron, leta 1907. in 1908 vsako leto po 60 K.

Slabše se je godilo »Tržaški kovinarski akcijski družbi«. Glavnice ima vplačane 1.000.000 kron. Temeljne glavnice po 250 K niso dobile nič dividend, prioritne pa leta 1906. in 1907. po 12 K 50 vin.

»Splošna avstro-ogrska plinarniška družba v Trstu« ima po 400-kronskih akcijah vplačane glavnice 8.400.000 K. Dividenda je znašala leta 1906. 120 K, leta 1907. in 1908. pa 70 K. Ljubljanska akcijska družba za plinovo razsvetljavo ima po 400-kronskih akcijah vplačanih 200.000 kron. Dividenda je znašala leta 1906. in 1907. po 20, leta 1908. pa 12 K. Ljubljanska plinarna je zdaj pravzaprav last ljubljanske občine.

Akcijška družba za popirno in tiskovno industrijo Leykam Josefthal ima po delnicah 400-kronske nominalne vrednosti vplačane glavnice 16.000.000 kron. Dividende je dobila vsaka akcija leta 1906. 28 K, leta 1907. 30 K, leta 1909. pa 24 K.

Tiskarniška in založniška akcijska družba »Leykam« v Gradcu ima po delnicah nominalne vrednosti 10.000 K glavnice 1.000.000 K. Dividenda je znašala leta 1906. 900 K, leta 1907. in 1908. pa po 1000 K, torej 10 odstotkov.

Akcijška družba predilnice v Ajdovščini ima po 400-kronskih akcijah vplačane glavnice 1.680.000 K. Dividende so dobili akcionarji leta 1906. 36 K, leta 1907. 38 K in leta 1909. 39 kron.

»Società d'Aquedotto Aurisina« v Trstu ima po 500-kronskih delnicah vplačane glavnice 676.500 kron. Dividende se je izplačalo leta 1906. in 1907. po 420 K za akcijo, leta 1908. pa 280 kron.

Tržaška družba za zbiranje kave ima po 400-kronskih deležih vplačane glavnice 6.000.000 kron. Dividenda je iznašala v letih 1906—1908 za vsako akcijo 40 kron, medtem ko je znašala pri tržaški akcijski družbi za čiščenje riža pri vplačani glavnici 4.500.000

kron, z deleži po 400 K, skozi navedeno dobo vsako leto 50 kron.

»Bleiberger Bergwerk Union« ima vplačane glavnice 5.000.000 kron. Akcije imajo nominalno vrednost 2000 K. Dividenda je znašala na vsako akcijo leta 1906. 140 kron, leta 1907. 160 K in leta 1908. 120 K.

»Kranjska industrijska družba« ima vplačane glavnice 14.000.000 kron. Akcije izkazujejo nominalno vrednost 1000 K. Na vsako akcijo se je izplačalo leta 1906. in leta 1907. 100 kron, leta 1908. pa 80 kron. Lep dobiček, a še večji dobiček je napravila »Praška družba za železno industrijo«. Vplačana glavnica po 400-kronskih akcijah je znašala 25.700.000 kron. Dividenda na vsako 400-kronsko akcijo je znašala leta 1906. 170 kron, leta 1907. 180 kron, leta 1909. pa 160 kron. Ne verujemo, da bi ravnal železni kartel z denarno precej močno »Kranjsko« tako mačehovsko, da bi ji privoščil samo osem odstotni dobiček, ki je seveda tudi precejšen. »Kranjska« bi tudi ne ostala v železnem kartelu, v katerem ima praški akcionar petkrat večji dobiček, kakor delničar Kranjske.

»Trboveljska premogovna družba« ima po 140-kronskih akcijah vplačane glavnice 9.800.000 kron. Dividende je vplačala na vsako akcijo leta 1906. 8 K, leta 1907. in 1908. pa 9 K. Seveda je pa družba izplačala tudi ogromne vsote svojim dolžnikom, ki so seveda zopet v prvi vrsti delničarji, ki že tako ali tako pridejo na svoj račun, ker jih drugače odškodujejo, če so dividende navidezno nizke.

To so številke, ki smo jih posneli o denarnem stanju tistih podjetij, po katerih dela slovensko delavstvo. Upamo, da bo delavstvo te-le številke z zanimanjem čitalo. V podrobnosti in zvijače, kako se zakriva po raznih družbah dejanski čisti dobiček, ne na škodo akcionarjev, marveč za to, da se na eni strani slepe davčne oblasti, na drugi pa slepi delavstvo, morebiti še kdaj izpregovorimo, dasi nam za daljše opušne članke vedno primanjkuje prostora.

Med brati in sestrami.

Iz Logatca. Pri nas se je vršil pretečeno nedeljo zelo dobro obiskan shod tukajšnjih delavcev. Na shodu je govoril drž. poslanec Gostinčar o potrebi dobre delavske organizacije. Sklenilo se je ustanoviti krajevno skupino »Jugoslovanske Strokovne Zveze«. V ta namen se je izvolil odbor treh mož, ki bode nabiral člane in v teku štirinajst dni sklical ustanovni zbor. Zadnji čas je, da se tudi naše delavstvo vzbudi in se organizira. Nedeljski shod je vzbudil zato mnogo zanimanja. Na noge torej in vsi v »Jugoslovanske Strokovne Zveze«!

Vevče. Te dni smo imeli g. centralnega nadzornika Kenedita v naši sredi. Kakor se čuje nas je kar nenadoma obiskal. Drugače se vselej naznani že prej, da pride in ga gre izvošček na kolodvor čakati. Sedaj si ga je pa kar v Ljubljani najel in se pripeljal ž njim k nam. Tu je padel v pisarno. Kaj se je tu zgodilo, ne vé vsak. Morda se bo dalo poizvedeti. Ljudje stikajo glave in se pomenljivo pogledujejo. Gospodje so pa tudi nekam poparjeni. Ravnatelj se pa zopet jezi na zadnjo številko »Naše Moči«. — Naše strokovno društvo zadnji čas prav lepo napreduje. In še nekaj. Abstinenci so se zopet naselili v naš kraj. Teh naj se g. ravnatelj boji ker ti se ne ustrašijo nobenega vraga.

Ljubljansko delavstvo!

V nedeljo ob 10. uri
dop. shod v S. K. S. Z.

Delavstvo se pa tudi vedno bolj zaveda svoje organizacije. »Naša Moč« ima vedno več naročnikov. Le tako naprej in zmaga bo naša. Vsak delavec naj bo naročnik tega lista in vsak član naše organizacije. Prihodnjič pa kaj več o obisku.

Trst. Kljub temu, da je dandanes v navadi, da se pogosto obhajajo razne deset-, dvajset- in petindvajsetletnice ter živimo v času, ko se vedno jubileji slavijo, vendar smo me pozabile obhajati 50-letnico, kar je bil izdan in potrjen sedanji poselski red. Sedanji poselski red je bil izdan in potrjen 18. marca 1858. leta. Torej videl ga je že Abraham, in letos 18. marca slavili bomo 52-letni jubilej tega terorističnega reda. Gotovo so bili tekom 52 let skoro vsi paragrafi državnega in deželnega zbora, nekateri bolj starokopitni odpravljeni in z novimi nadomeščeni, ali vsaj prenovljeni, le poselski red ostal je pri starem. Da ni več prikladen za sedanji čas, je samo op sebi umevno, saj takrat so ga še isti ljudje sestavljali, katerim so se še po tlačanih cedile sline. — No, pa kdo se zdaj zanj briga in po čemu naj bodo poslu paragrafi, saj jih nima časa brati, komaj dobi od župana poselsko knjižico v roke, pa hajd službo iskat, in ko isto dobi, odda gospodarju vso oblast in postave, da on z njim ravna kakor mu je milo in drago. Kranjska in štajerska dežela daste sicer natisniti v poselsko knjižico 37 paragrafov, na Goriškem pa samo enega, na Tržaškem ap nobenega. Najbolje je menda nobenega, da se nihče ne more sklicevati, par kronic postrani v uradnikov žep, kadar je kaj posebnega, pa je vse dobro, posel naj pa vse molče trpi. Radovedni smo, kako se bo ta jubilej praznoval in če nam bo kdo čestital, kajti pri tej znameniti 52-letnici ni prizadeta čast in slava kakega posameznika, pač pa izkoriščanje tisočev in tisočev slabotnih, izmozganih ljudi, izmed katerih marsikateri še na kljuko usmiljenih ljudi pritiska, a za odgovor dobi: »pojdi v božjem imenu, mlad bi delal, da bi zdaj kaj imel za živeti«. Nikdo ne misli na to, da posel porabi vse svoje moči pri svojih gospodarjih, a ko mu moči zmanjka, ga nihče več noče poznati. — — —

Jesenice. Naš jeseniški liberalizem poginja, da bi pa popolnoma ne poginil, so ga vzeli mlajši liberalci pod varstvo, namreč trije učitelji, znani Špican in Humer, ter par poštnih uradnikov. Sicer pa, ako ga ti gospodje prav in kratkem ne ozdravijo, bode vseeno poginil. Za pokop so pa že pripravljene propali Sokoli. Iznajti pa bodo morali boljša zdravila, kot jih imajo sedaj. Zdravijo ga namreč z umazanim »Slovenskim Narodom«. V tem ostudnem listu se ta propala drhal poslužuje najgrših laži in sumničenj. Mi le konstatiramo, da kar drugim očitajo, v obilni meri sami delajo. Ko bi se nam ne gnjusilo poročati njihovih svinjarij, jih povemo take, da bi si ta falirana kompanija imela vzrok lase puliti za neumnosti, katere zadnji čas vgajanje. Ko se ti pujski izbljujejo v njihovem glasilu, pa še nakoncu upajo zapisati, da če pride do kompromisa med slovenskima strankama na Jesenicah, da nobenega farja zraven ne. Svinjske reve! Kaj bote govorile o kakem kompromisu, ker se vas lahko na prste sešteje. Pristudili ste se vsim občanom, ter mnogo vaših nekdanjih pristašev vas še pogleda ne, ter vstran pljune, ko gre mimo vas. Vi svinjarski »Narodovi« dopisuni, pa vedite, da so Jesenice delavska občina, ter bo tu prišlo delavstvo do besede, katero bode z vami tako temeljito pomedlo, da ne bode ne duha ne sluha o vas. Pozivljemo pa deželni šolski svet, da naj nam da takih učiteljev, da se bodo pri njih otroci kaj naučili, a ne, da bi se otroci v šoli pretepavali, med tem pa znani trije učitelji v konferenčni sobi pili. Proč z svinjskim liberalizmom ter s tistimi učitelji, ki so z njim v kompaniji. Ako tega ne stori deželni šolski svet, naj se pa trije razredi zapro. Mi krščanski starši ne bodemo dajali otrok v poučevanje takim propalicam. Ako ne pride pomoč iz višjega mesta, si bodemo sami pomagali, a tem ljudem — menda so prilezli iz opičjih gnezd — ne bomo več pošiljali otrok. Ni čuda, da je dosti ljudi, ki se izjavljajo, da je boljši otroka pošiljati v nemško šolo, kjer vsaj nič ne razume, kakor ga pošiljati v slovensko, kjer je v nevarno-

sti, kaj bo slišal od teh učiteljev, ki se pajdašijo s svinjskimi liberalci ter dopisujejo v tak list. Potem se pa dobe ljudje, ki pravijo, zakaj e toliko otrok v nemški šoli? Če so, ni čudno. Sramota je tudi za celo jeseniško občino, ko se otroci med sabo pogovarjajo: »Danes sem pa nesel učitelju pismo na pošto, ki so pisali v »Slovenski Narod«. Na celi črti boj svinjarskemu liberalizmu, da ob kratkem pogine. Na to delajmo vsi krščansko socialni delavci.

Jesenice. Liberalna gostilniška zadruga je tudi že na propadu. Samo Humer ne pusti, ker je načelnik zadruga s plačo 40 K na mesec. Člani so zahtevali razpust. Načelnik Humer je pa rekel »ne«, če boste razpust zahtevali grem po orožnike. Popolnoma po liberalno in po Humovem samo eden mora govoriti. Če jih več govori se preveč izve. Pa njegovi pajdaši govore, da zaradi tega ni pustiti govoriti o razpustu zadruga, ker računi ne »štima«. Blagajna ima jetiko. Potem si pa domišljujejo, da bi ti ljudje v občini gospodarili. Dokler bode kak delavec na Jesenicah, se bode že skrbelo, da svinje ostanejo v svinjaku.

Jesenice. Izvedeli smo in poročamo, da je novo voljeni odbor I. delavskega konsumnega društva na Jesenicah imel v nedeljo prvo sejo, pri kateri se je izvolil: Načelnik: Bernard Nikolaj, podnačelnik: Bertoneelj Simon, blagajnik: Šoberle Luka, tajnik: Čebulj Franc. Dela bode imel ves odbor zadoosti, posebno načelstvo, ker se je promet silno pomnožil s tem, ker je mnogo članov pristopilo. K temu so največ tisti pripomogli, ki so delali na to, da sta pri nas dva konsumna društva. Delavstvo spregleduje. Geslo naše naj bo: Vsi v združništvo, ter v društvo, kjer se dobi šest odstotkov od svote, za katero čez leto skupimo. Nič ni škodilo društvu zabavljanje, ampak le koristilo. Savska torba.

Iz Dravelj. Tudi mi Draveljčani smo se pričeli precej dobro gibati, imamo izobraževalno društvo, ki je strup za naše liberalce. Izobraževalno društvo prav krasno napreduje. Priredili smo že nekaj zabavnih iger, in ustanovili smo krasno knjižnico, v kateri razpolagamo našim članom z dobrim berilom. Tudi imamo več katoliških časopisov. Posebno pa moramo povdarjati da se je pričelo veliko zanimanje za »Slovenca«. Tekom časa, upamo, da se bode vdomačil tudi delavski list »Naša Moč«. To pa moramo povedati, da na šim liberalcem ni po volji, od same jeze se napihujejo, kakor žaba pred dežjem. Seveda jih najbolj jezi, ko vidijo, kako se njih število krči, in nasprotno, da so naše čete vedno večje. Kako pa tudi ne, saj je pri nas izobrazba za vse sloje, pri liberalcih podivjanost in surovost; to je njih predmet. Omeniti pa moramo, da imajo tudi liberalci svojo knjižnico, katera šteje menda 15 knjig, tako je rekla ena liberalna dama, zares žalostno za ljudi, ki majo bolezen na svojem razumu. Naši liberalci so podobni človeku ki umrje, in ko zdravniki zatrjujejo da je še nekaj ur življenje v človeku ko več ne diha. Taki so naši liberalci od kar jih je zapustila duša Žirovnik. Brez voditelja, brez duše bijejo okoli sebe, seveda z umazanim listom »Nemški Narod«. Pa pustimo liberalce v miru. Toliko bolj se oklenimo mi, našega dela in pokažimo nasprotnikom, da še to malo življenje, kar ga imajo, nas ne ovira do dela. Do dela za blagor ljudstva, za napredek naroda in katoliške izobrazbe.

Trst. Letos na svečnico je obhajala naša Marijina družba, desetletnico svojega obstanka. Da bi lepše in dostojneje proslavila ta jubilej, nam je č. o. Tome iz D. J. v svojih jedrnatih govorih, ki jih je govoril o priliki naše tridnevnice, katero smo opravljali pred praznikom, pojasnil začetek, namen in koristi Marijinih družb. Med drugim rekel je tudi nekako takole: »V Marijini družbi ne zadostuje, ako član opravi le gotove predpisane molitve, kakor je to pri drugih bratovščinah v navadi, marveč vsaka dobra družabnica Marijina mora gledati na to, da pridobi še druge za Boga in za čednostno življenje. Torej apostolsko delo se zahteva od družabnic Marijinih.« — Ne bom obširneje razpravljaj o krasnih govorih o priliki desetletnice, kajti svesta sem si, da so v srcih mnogih našle globok odmev in da bodo gotovo še naprej, bolj kot do zdaj delale v

blagor svojih tovarišic. — Koliko dobrega je že v teku teh deset let storila Marijina družba? Gotovo več kakor si me misliti moremo. Da pa tudi še nadalje ne smemo počivati je samo ob sebi umevno. Neobdelanega polja je dovolj. Socialno gibanje je med nami še majhno, in vendar bi se lahko reklo, da krščansko socialno gibanje, vseh in delo krščansko - socialne stranke v Trstu je v rokah Marijinih hčera. Naj bi se vsaj nobena v svoji veliki ponižnosti ne štelala za nesposobno ali nepotrebno pri tem velikem delu, pač pa da bi z apostolsko gorečnostjo, vsaka po svojih močeh delovale v blagor svojih bližnjikov. — Ker smo pa me kot služkinje same sebi najbližje in najbolj pomoči potrebne, mora biti naš prvi in največji namen, da našemu stanu in svojim tovarišicam v socialnem oziru kolikor mogoče odpomoremo, ker le na ta način bo mogoč izdatnejši napredek v vsakem življenju, tudi pri ženskem spolu, pri katerem je že itak, žal, precej spodkopano.

Prometna zveza.

Naznanilo vsim članom »Prometne zveze«! Članom »Prometne zveze« se daje na znanje, da je za mesec februar plačati 9 smrtnih slučajev po pet vinarjev, za sledeče umrle člane: 1. Eleonore Ensfellner, št. 11j. — 2. Ivan Link, Floridsdorf. — 3. Friedrich Iller, Dunaj j. ž. — 4. Marija Hechtberger, Umloitz. — 5. Franc Frölich, Schwechat. — 6. Ferdinand Wildman, Hütteldorf. — 7. Maria Krystufek, Matzleinsdorf. — 8. Ivan Porebar, Ljubljana. — 9. Aloisia Rüdissler, Hohenems. — Torej skupno je plačati za 9 umrlih članov 45 vinarjev.

Zahvala. Podpisana izrekom slavnemu vodstvu »Prometne zveze« (»Verkehrsbund«) na Dunaju najiskrenjšo zahvalo za vsoto 200 K, katero mi je vodstvo skozi skupino Ljubljana za mojega umrlega očeta Iv. Prebarja, sprevednika v pokoju, kot pogrebno dpravnino izplačalo. Izrekom pa tudi najiskrenjšo zahvalo skupini »Prometne zveze Ljubljana«, kaor tudi vsim onim članom, kateri so se udeležili pogreba in mi izkazali sožalje. — Ljubljana, 13. februarja 1910. — Ivana Jerič, roj. Porebar.

Opomba: Govori se, da Porebar toži »Prometno zvezo« za že izplačano in se prosi, da se za naprej ne bode več s takimi lažmi hodilo na dan, če kdo želi več jasnosti, lahko pri predsedniku izve vse.

Krščanski železničariji pozor. Rdeči železničarski general Tomšik, roma sedaj z beraško bisago in lovi glasove za stanovsko zavarovalno zadrugo proti nezgodam avstrijskih železničarjev v okrožju c. kr. železniške direkcije v Trstu. Tisoče letakov je vrigel med železničarje in sprevedniki državne želznice jih mečejo iz vlakov v skladišča in drugodi. Rdeči terorizem dela zveliko silo in dobi pri tem dobrohotno oporo v potrpljenju oblasti in velikokrat po priznanju uradnikov. Z ozirom na to dejstvo, naj velja za krščanske železničarje parola: Oddati prazne glasovnice. Krščanski kolegi, ne dajte se motiti in oddajte na dan volitve prazne glasovnice!

Iz železničarskih krogov, (z bohinske proge), se nam poroča, kako nesramno napadajo rdečkarji svoje sotovariše - železničarje, ki so člani »Prometne zveze«. Lažejo, da se kar kadi. Edin pravi odgovor je sicer tem rdečkarjem: »Kaj me briga, če osel riga!« — Pred par meseci se je ustanovila na Bohinjski Beli podružnica »Prometne zveze«, ki šteje sedaj 36 članov. Kmalu nato ste se ustanovili dve plačilnici, prva v Bohinjski Bistrici, ki ima 15 članov, in druga za Bled - Gorje in Dobravo, ki šteje 18 članov. Torej je v tem okrožju 69 članov »Prometne zveze«. Koliko je pa rdečkarjev? Na prste jih je mogoče sešteti. Opozorjamo člane »Prometne zveze« na agitacijske letake, ki jih trosijo za volitev v neugodno zavarovalnico. Za kandidate so postavili pristne nemške soc. demokrate. V letaku pozivljajo železničarje, naj se ne ozirajo na narodne in verske fraze!!! Ti ljudje torej imenujejo narodnost in vero, fraze. Kdor je še kaj poštenjaka, kdor ima še nekoliko narodnega in verskega čuta, ne bo šel tem ljudem na led. Volili bomo svoje kandidate, oziroma kan-

didate, ki jih bo postavila »Zveza jugoslovanskih železničarjev v Trstu«. Toliko danes, drugič pa bomo nekoliko osvetlili še posamezne rdečkarje.

Iz Notranjske. Kaj ne gospod urednik, dolgo je tičal lisjak v svoji luknji in se ni nič oglašil pri Vas, no pa naj bo, Vam bo pa sedaj toliko več povedal. Čudne reči se go-dijo po svetu. Vsak gospodar bi rad vse pri-hranil pri svojih uslužbencih, če ima tudi v drugem oziru gmotno škodo. In tako dela tudi naša judovska južna železnica. Mislila si je pač, ako odpravimo prožne čuvaje, bo-mo veliko prihranili in kaor smo slišali od enega prožnega mojstra, da bo samo ljub-ljanski sekcijski oddelak, namreč od Kres-nic do Rakeka, prihranil letno 20.000 K, ka-dar bo vse urejeno po novem službenem re-du. Šlo bo pa vseeno naprej, si mislijo go-spodje pri direkciji. Kaj nam je treba prož-nih čuvajev, ki tako op krivici vlečejo pla-ničlo. Gospodje pravijo, kaj nam hoče prožni čuvaj, saj samo krog vogla postopa in nič ne dela, čemu nam bode? Ševeda gospodje! Imajo to lepo navado, da se samo v lepem vremenu po progi vozijo, pa še takrat na-vadno le ob takem času, da čuvaja doma do-bijo. Saj v grdem vremenu jih ni na spre-gled. Ko dobi čuvaja vsake vrste slabo vre-me, pa ob nočnih urah, ko mora z ovsem oči podpirati, da ne zadremlje. Ko bi tole malo bolj blizo pogledali, pa bi bilo drugače, ne bi vedno tuhtali, kako jih odpraviti. No pa kdo jim bode zameril. Zakaj vsakega mika denar, zakaj bi si pa tudi naša zadolžena južna železnica ne pomagala. To ti je lepa vsota samo v enem sekcijem oddelku, to-liko prihraniti, koliko boše potem v celi di-rekciji. — Ali če primerjamo koliko nevar-nosti je sedaj več, koliko se lahko prigodi več nesreč, pa se bode kmalu pokazal pri-manjkljaj k dobičku. In kakšna varnost je, obhojevalec proge gre trikrat v 24. urah skozi 16 km dolgo progo; namreč o polnoči, zjutraj in popoldan na vsakih osem ur. Kaj se vse lahko zgodi med tem časom. Prejšnji prožni čuvaj je šel štirikrat v 24. urah in si-cer na oba kraja peš, ko gre obhojevalec proge samo na eno stran peš. Kako lahko se zgodi nesreča, ko po onih krajih ni 3 do 4 tudi do šest kilometrov nobenega čuvaja, in to po krajih, kjer so rušljivi preseki (preko-pi), večino od Litije do Zidanega mosta ali do Zaloga, če bi nekoliko pogledali po tistih strminah, bi se marsikateremu potniku hla-če tresle, preden bi se pripeljal tam skozi. Kakor se ravno sedaj čita op časopisih, da je osebni vlak med Zidanim mostom in Hrastnikom zapeljal na skalo in se mu je poškodoval stroj in več vozov. Dne 28. m. m. je med postajama Verd - Logatec ena loko-motiva s plugom orala sneg po pravem tiru med 12. in 1. uro popoldne proti Logatecu, na lokomotivi je bil tudi sekcijski inženir. Kaka dva kilometra pred postajo Logatec skoči plug iz tira in vozi mimo zatvornične čuvajnice, kjer je bila vslužbi mlada 16 let stara deklica, kar naprej po kamnu do dru-ge čuvajniške hišice, skoro en kilometer da-leč. Ker so imeli slučajno prožni delavci opoldanski počitek in so čuli, da nekaj pri-de, ker je prav ropotalo, je šel prožni delo-vodja iz radovednosti pogledati in kaj vidi? Pred njim se blagorodni gospodje v svoji kratkovidnosti peljejo po kamenju mesto po-teru, delovodja hitro ustavi, da se ni pipe-tila večja nesreča. Prav srečnemu slučaju es imajo zahvaliti, da ni prišlo do najhujše-ga. Ko to zve bližnji čuvaj, da znamenje, da vlaka proti koncu proge ne bo. Potem pride gospod službeni uradnik z osptaje Logatec k čuvaju z naročilom, progo zavarujte! Kaj hoče žena, mora svojega moža iti v prostem času buditi, da izve kako hoče progo zavaro-vati in odgovor da naj zavaruje oba tira pri-de pa g. prožni mojster in ji zapove zavaro-valno prožno znamenje proč odstraniti. Po preteku nekaj časa so prožni delavci plug zopet spravili na tir in hajd naprej brez sig-nala. Vlak vozi proti koncu proge. No go-spodje, zdaj vas pa vprašamo, kje so pred-pisi, ali ne stoji v predpisih, da jih mora vsak brez razlike njegove službene visokosti natančno spolnovati. Dolgo smo pričakovali kak protokol čez to, pa dosedaj ni bilo še nič. Kaj bo čuvaj zakrivil nesrečo, gotovo bi bilo ta čas že v desetih protokolih, kjer je bil pa gospod inženir zraven se je pa vse tako gladko poravnalo. In če bi prišel čuvaj za par korakov prepozno k vlakcu, bi to hitro videl gospod inženir in bi ga za eno kronco kaznoval, tega pa ni videl da je plug skočil s tira, ko se je en kilometer daleč peljal po

kamnu in ko je tudi lokomotiva začela vo-ziti bolj počasi in težko. Je li bil ta slučaj naznanjen na slavno direkcijo ali ne, to bi radi vedeli in kako? Toraj čuvaj proč, da se boste sami laglje vozili po kamnu in delali kakor bo vam bolje kazalo.

Železničar nam piše.

Kakor je marsikateri zimski »šport-man« z veseljem srcem sprejel sneženo odejo čez zemeljsko grudo, ravno tako težkim srcem in z žalostjo napolnjenim je sprejel isto skoraj vsaki železniški uslužbenec, in to ne brez vzroka. Oglejmo si železničarja in njegovo opravilo, in takoj bomo raz-umeli, zakaj se on boji snega.

1. Sprevodniki pri tovornih vlakih mo-rajo skladata in nakladati večkrat težke tovore na postajah, in to v nekoliko minu-tah, ne meneč se za to, da se pri takem delu ves spoti in gazeč po snegu vso obutalo pre-moči, gre nato na njemu odmerjeno mesto k zavornici na vlak, kjer je dostikrat iz-postavljen pod milim nebom snegu, burji in dežju; in da človeško telo kaj takega prenese, je več kot čudo. Da je prehlajenje v takem položaju gotovo, si lahko vsak za-gotovi; in posledice prehlajenja naj si vsak sam predstavi — mogoča kmalu smrt ali pa na vedno »kripel«.

2. Postajni delavci vsi brez razlike, kdor ima le opraviti na prostem. Prižigati sve-tilke na premikalih in signalnih semaforih, nakladati premog na stroje in to vse v snegu; kuriti peči in pri tem večkrat iti od vroče peči v občuten mraz ali iz mraza k vroči peči — je nekaj silno nezdravega tudi za najbolj vtrjenega človeka. Posebno težko je to na lokalnih železnicah, koder je dokaj malo te vrste delavcev, kjer komaj opravijo svoje opravilo v lepem vremenu, kaj še-le v snegu, ko je vendar vsako opravilo trikrat težje za opraviti kot poleti.

3. Vse prožno osobje skoraj brez raz-like:

a) Delavci. Ti reveži morajo večkrat od ranega jutra do poznega večera, nepretr-goma po 16 ur, izvzemši le kratki opoldan-ski odmor, premočeni do kože in pri hrani, o kateri bi poginil pes — kidati sneg. Toplo hrano dobi kvečjemu ob 4. uri zjutraj, ko gre z doma in ob 10. uri zvečer, ko pride domu. Ali naj se mu obleka, katero ima več mokrote v sebi kot afrikanski velblod, posuši v tem času? Taka obleka in obutalo, da se posuši, rabi najmanj tri dni. Ali pa zamore imeti naš prožni delavec pri 2 K 20 vin. dnevne plače kar tri delavne obleke? Vsaj je zadosti, da je v stanu z eno si po-kriti kosti svojega rojstva.

b) Delovodji ali »Partieführerji« imajo v času snega zelo naporno in odgovorno delo! Oni morajo še, preden pride prožni mojster (ker ta ne more biti povsod na en-krat), delo in delavce primerno razvrstiti in nadzorovati dela; in ker je pri takem delu dosti pomožnih delavcev in med temi navadno precej pijančkov, je nadzorovanje še v toliko težavnejše, ker so poleg jim iz-ročenega orodja odgovorni tudi za osebno varnost. In ker se dela na postaji obenem na več krajih, vozi tudi več vlakov, gotovo ni mogoče pri najboljši volji, vsakega de-lavca posebej iz tira vleči.

(Konec prih.)

Tobačno delavstvo.

Spomenica. Ker je sestanek minulo sre-do odpadel, se sklicuje sestanek za paklee, škatirunga, kartonaža v ponedeljek dne 1. marca. — V torek dne 2. marca sestanek prejemalek. — V sredo dne 3. marca seja »Podpornega društva« in »Krajne skupine avstrijske krščanske tobačne delavske zve-ze«. — Petek dne 4. marca splošen sestanek, na katerem se obravnavajo splošne zadeve in se razgovarja o pokojninskih določilih. »Glasnik«, ki izide te dni, objavi obširen članek z besedilom novih pokojninskih do-ločil. Zeleti je, da delavstvo ta članek na-tančno prouči, zato da se na splošnem se-stanku lahko poročilo skrajša. Na petkovem sestanku naj se izroče morebitne dodatne še ne izročene zahteve ali pa izpremembe.

Opozorjamo na »Slovenčev« članek »Škandal«. I mi se z njim popolnoma stri-njamo. V današnji številki smo morali gle-de na tobačno delavstvo marsikaj odložiti za prihodnjo številko, ker nam je primanj-kovalo prostora. A v prihodnji številki pride vse.

Draga stanovanja. Po potresu leta 1895. so se v Ljubljani stanovanja grozno podra-žila, kar osobito čutimo delavci in mali uradniki. Pa tudi obrtniki in trgovci so prišli vsled dragih stanovanj, delavnice in pro-dajalnice v nemale zadrege. Delavska, oso-bito manjša stanovanja so se podražila v teku 15 let gotovo za 100 odstotkov in tudi več. Vsled neznosne draginje stanovanj se je zidalo zelo veliko malih hiš v okolici Ljubljane. Toda vse to ni preprečilo vedne-ga podraževanja stanovanj. Naš ljubi magi-strat ni storil proti temu prav nič. Nasprot-no je občinski svet javno in nekako bahato razpravljaj o tem, koliko je mesto podražilo nekojim uradnikom stanovanja. S tem se je hišnim gospodarjem namignilo, da tudi ta-ko store. Prosimo lepo, ali je tako postopa-nje v interesu ljubljanskega prebivalstva, ki vzdržuje občino? G. župan je sicer potem v občinski seji nekaj popraviljal, pa je bilo prepozno in tudi brez pomena. Kajti kdor gre z zgledom naprej, se ne sme pritožiti, ako ga drugi posnemajo. Grozen maček, ki spremlja ljubljansko občinsko upravo, ne more dopustiti, da bi gospodje vendar en-krat mislili tudi na navadne delavske »rekelce« in ne samo na frake. Vkljub do-kladam in vedno večji draginji stanovanj imamo po Ljubljani toliko »pljunkov«, da bi človek kmalu ne preplaval vsake ulice. Tujci se zgražajo nad našimi ulicami in cestami. V tem oziru je sedaj Ljubljana po-dobna kaki zanemarjeni kmečki vasi. Nik-dar ni ležal po ulicah toliko časa nakopičen sneg. Letos so baje naprosili sv. Jurija, da ga pospravi. Oj ti liberalna »birčoft«, kako si lepa!

Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.

Svarilo
pred
ponaredbami,

Tvoj slabi želodec
Je žalosten godec!
Če bi vžival

Ne bil bi bolan!

Naročajte „FLORIAN“ od izdelovalnice!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT

• LJUBLJANA •
PREŠERNOVA ULICA

**PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.**

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (švaninega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovno listo se poslužiti tverke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tverke so: Pri Skofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bode prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni posrežbi

Pazite natančno na imenovane tverke

Na deželo se pošiljajo vzorci poštine prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

- Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepljeno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kaplje proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 30 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodj za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepljeno in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrstno priporoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti bleidici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kavčikov za izseljence, srebrnih ur in verižic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavnica kron 420.537.92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4¹/₂ 0 brez kaknega odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4¹/₂ 0 od vsakih 100 kron čistih 4.50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Šušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4³/₄ 0, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davok plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani
Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbine in obrt

